

SAKSBEHANDLER
Andreas Skogholt Skjetne
Inger Johanne Rystad

INNVALGSTELEFON

TELEFAKS
+47 22 94 04 04
postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

VÅR REF.
20/00466-6

DERES REF.

DERES DATO

ARK. Sakarkiv
2.1.3

VÅR DATO
08.05.2020

Forsvarsbygg
Postboks 405 Sentrum
0103 OSLO

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer - kapittel 25 - Trandumskogen, tanksskytebanen og seremoniplassen - vedtak om fredning ved forskrift med hjemmel i kulturminneloven § 22a

Riksantikvaren viser til høringsbrev av 7. februar 2020 med forslag om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer kapittel XX - Trandumskogen, tanksskytebanen og seremoniplassen.

Vi oversender med dette forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer kapittel 25, Trandumskogen, tanksskytebanen og seremoniplassen - vedtak om fredning ved forskrift med hjemmel i kulturminneloven § 22a fastsatt av Riksantikvaren 8. mai 2020.

Fredningen skjer med hjemmel i lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kulturminneloven) § 22 a, jf. lov om behandlingssåten i forvaltningssaker 10. februar 1967 (forvaltningsloven) kap. VII og forskrift 15. februar 2019 nr. 127 om fastsetting av myndighet mv. etter kulturminneloven § 12 nr. 1.

1. Bakgrunn for fredningssaken

Trandumskogen har vært ansett som fredet i mange år selv om det til nå ikke er fattet vedtak om fredning med hjemmel i kulturminneloven. Området rundt gravmarkørene er merket med skilt hvor det står «fredet». Det er enighet mellom Forsvarsbygg og Riksantikvaren at det er viktig å få på plass et juridisk bindende fredningsvedtak av området.

2. SKE - forskriften

Forskrift 9. november 2011 nr. 1088 om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer (Forskrift om kulturhistoriske eiendommer) er en felles forskrift for de av statens kulturhistoriske eiendommer som fredes. Forskriften består av flere kapitler. Bestemmelsene i kapittel 1 er felles forvaltningsregler for alle fredete statlige eiendommer, mens kapittel 2,3,4 osv. er spesifikke sektorkapitler og angir omfang av, og formål med fredningen for den enkelte eiendom og eventuelt særbestemmelser for den aktuelle sektor. Forskrift om kulturhistoriske eiendommer kap. 1. Generelle bestemmelser ble vedtatt 9. november 2011.

Kapittel 25 er kapittelet for eiendommen Trandumskogen, tanksskytebanen og seremoniplassen. Kapittel 25 består av to paragrafer. § 25-1 viser fredningens omfang. § 25-2 omhandler frist for utarbeidelse av forvaltningsplan.

Vedlegget til § 25-1 er en del av forskriften og inneholder omfang, kartfesting, formål og begrunnelse for fredningen for Trandumskogen, tanksskytebanen og seremoniplassen. Forskriften er elektronisk tilgjengelig på Lovdata og på Riksantikvarens hjemmesider, www.riksantikvaren.no.

Vedlagt i dette brev er:

kapittel 1 generelle bestemmelser

kapittel 25 Trandumskogen, tanksskytebanen og seremoniplassen..

3. Fredningens omfang

Forskriften omfatter et avgrenset areal i Trandumskogen, tanksskytebanen og seremoniplassen. Se vedlegg 25. 1 i SKE - forskriften § 25 - 1 for ytterligere redegjørelse for fredningens omfang, formål og begrunnelse.

4. Eierskap

Eiendommen er i Forsvarsbyggs eie på fredningstidspunktet.

5. Prosess og tidligere saksgang

Riksantikvarens forslag om forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer kapittel XX, Trandumskogen, tanksskytebanen og seremoniplassen i Ullensaker kommune ble sendt på høring 7. februar 2020 med høringsfrist satt til 23. mars 2020. Vi har mottatt tre uttalelser til fredningsforslaget.

6. Høringsuttalelser

Det kom inn tre uttalelser til fredningsforslaget.

Ullensaker kommune skriver at de stiller seg svært positive til fredning av Trandumskogen, inkludert gravstedene, seremoniplassen med minnesmerker og tanksskytebanen. Videre skriver de at i forlengelsen av Trandumskogen ligger restene av russerleiren som tyskerne anla på Trandum, samt Trandum militærleir, som ble utvidet av okkupasjonsmakten. De peker på at de vurderer at også disse anleggene har høy verneverdi og selv om de ikke er inkludert i fredningsområdet, tror de at den foreslåtte fredningen reflektere på og sette fokus på verdien også av disse elementene i kulturlandskapet. De anser det også som positivt med krav om skjøtsels- og forvaltningsplan for fredningsområdet.

Forsvarsbygg skriver at de har ingen merknader til forslaget til forskrift. De peker på at skogen i området og ved minnelunden er gammel og det er risiko for nedfall av gamle og tørre trær. De ser behov for rydding av gammel skog parallelt med den pågående fredningssaken og ønsker dialog med Riksantikvaren så snart som mulig for tiltak som ivaretar hensyn både til skogen og de kulturhistoriske verdiene.

Riksantikvarens kommentarer: Riksantikvaren ser frem til dialog med Forsvarsbygg vedrørende dette temaet.

Viken fylkeskommune skriver at fylkesrådet i Viken støtter fredningen av Trandumskogen i tråd med Riksantikvarens brev av 6. februar 2020 med vedlegg. Fylkeskommunen har ingen merknader til forslaget til forskrift.

7. Forhold knyttet til naturmangfoldloven

Prinsippene i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 8 - 12 skal legges til grunn ved offentlig myndighetsutøvelse som berører naturmangfoldet.

Riksantikvaren har gjort søk i Artsdatabankens Artskart og Naturbasen til Direktoratet for Naturforvaltning for å fremskaffe nødvendig kunnskap for beslutningsgrunnlaget. Det er søkt på eiendommen som er berørt av SKE - forskriften kapittel 25.

Riksantikvarens funn i Artskart eller Naturbasen ble beskrevet i høringsbrevet av 7. februar 2020 for uttalelse. Det kom ikke inn merknader til dette eller informasjon om andre kjente funn til høringen. Etter vurdering av fredningsforslagets konsekvenser for naturmangfoldet i tråd med bestemmelsene i naturmangfoldloven kan ikke Riksantikvaren se at fredningen vil påvirke naturmangfoldet i negativ retning på eiendommen.

8. Følger av fredningen

Forskriften har bestemmelser som skal bidra til å sikre formålet med fredningen. Forskriftens kapittel 1 inneholder generelle bestemmelser som også gjelder for eiendommen som nå fredes i kapittel 25. Kulturminnelovens bestemmelser gjelder utfyllende i tillegg til forskriftens generelle og spesielle bestemmelser i kapittel 25 med vedlegg.

Fredningen medfører at det må søkes om tillatelse til å sette i gang alle typer tiltak som går ut over vanlig vedlikehold. Generelt må ingen rive, skade, bygge om eller flytte, skifte ut bygningselementer eller materialer, forandre overflater eller foreta andre endringer som går lenger enn vanlig vedlikehold.

Det er eier som har ansvar for det løpende vedlikeholdet av fredete byggverk og anlegg. Det grunnleggende prinsippet for vedlikehold av fredete byggverk er å bevare mest mulig av de opprinnelige eller eldre elementene. Vedlikehold av fredete byggverk og anlegg skal så langt som mulig skje i samsvar med opprinnelig utførelse, teknikk og materialbruk og for øvrig i samsvar med fredningsbestemmelsene.

Tiltak ut over vanlig vedlikehold på fredete byggverk og anlegg krever tillatelse etter forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer kap. 1, § 1 - 4 jf. kulturminnelovens § 15a. Dette gjelder også for park - og grøntanlegg med tilhørende elementer som inngår i fredningen. Etter forskriftens kap. 1, § 1 - 4 jf. kulturminneloven § 15a kan regional kulturminnemyndighet, dvs. fylkeskommunen - i særlige tilfeller gjøre unntak fra fredningen og fredningsbestemmelsene for tiltak som ikke medfører vesentlige inngrep i kulturminnet (dispensasjon).. Dette følger av ansvarsforskriften §3 (4) nr. 2. Søknad om tillatelse sendes dispensasjonsmyndigheten som avgjør om tiltaket kan iverksettes eller ikke. Oppstår det tvil om hva som kan anses som vanlig vedlikehold, skal dispensasjonsmyndigheten likeledes kontaktes.

9. Økonomiske og administrative konsekvenser

I henhold til utredningsinstruksen fastsatt ved kgl.res. 18. februar 2000 og sist revidert ved kgl.res. 19.februar 2016 skal økonomiske og administrative konsekvenser av fredningen utredes. I samsvar med kravene i forvaltningsloven er følgene av fredningen godt opplyst, både gjennom dialog om objektene som skal fredes, og gjennom høringen. Eier og en rekke høringsparter har også hatt anledning til å uttale seg i forbindelse med høringen. Fredningen griper ikke inn i eksisterende bruk.

Vi vil også påpeke at staten allerede i dag har et ansvar for å ivareta og sikre sine eiendommer og de verdier disse representerer. En fredning vil i de tilfeller det ved dispensasjon settes vilkår som fordyrer arbeidet innebære økte kostnader for eier. Dette forutsettes håndtert gjennom innenfor de til enhver tid gjeldende budsjetter.

Det vises for øvrig til tidligere Fornyings - og administrasjons - departementets (KMDs) sin rettledning «Forvaltning av statens kulturhistoriske eiendommer – Overordna føresegner gitt i kongeleg resolusjon, med utfyllande rettleiing» hvor bl.a. de økonomiske konsekvensene ved fredning er vurdert.

Forvaltningsansvaret når det gjelder dispensasjonsmyndigheten ligger hos regional kulturminnemyndighet; i dette tilfelle fylkeskommunen. Ressursbehovet vil avhenge av omfanget av dispensasjonsbehandlinger. Regionalforvaltningen vil måtte håndtere arbeidet med forskriften og kapittel 25 flg. innenfor de til enhver tid tilgjengelige ressurser.

10. Forvaltningsplan

Det skal utarbeides forvaltningsplan for byggverk og utomhusområder som fredes etter denne forskrift, jf. SKE - forskriften § 1 - 5. Forvaltningsplanene skal forelegges Riksantikvaren. Frist for forvaltningsplan er gitt i SKE - forskriften § 25 - 2 .

11. Vedtakelse, kunngjøring, tinglysing og salg

Kapittel 25 - Trandumskogen, tanksskytebanen og seremoniplassen - Vedtak om fredning ved forskrift med hjemmel i kulturminneloven § 22a er ved vedtakelsen gjort til en del av forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer av 9. november 2011 nr. 1088 ved en endringsforskrift. Forskriften kunngjøres i Norsk Lovtidend avd. I.

Vedtak om fredning ved forskrift er ikke et enkeltvedtak etter forvaltningsloven og kan ikke påklages.

Ved salg av fredete objekter ut av statlig eie, vil henvisning til forskriften og dato for kunngjøringen i Norsk Lovtidend bli tinglyst som en heftelse på eiendommen.

Orientering om avhending, kopi av skjøte og opplysning om navn og adresse til nye eiere må sendes til Riksantikvaren umiddelbart etter at salg er gjennomført.

Vennlig hilsen

Hanna Geiran
riksantikvar

Turid Kolstadløyen
Avdelingsdirektør

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Vedlegg:

Kopi til: Stiftelsen Trandum/ Fortidsminneforeningen, Dronningens gate 11, 0152 OSLO/
Ullensaker kommune, Postboks 470, 2051 JESSHEIM/ Forsvarsdepartementet, Pb 8126 Dep,
0032 OSLO/ Klima- og miljødepartementet, Postboks 8013 Dep, 0030 OSLO/ Fylkesmannen i
Oslo og Viken, Postboks 325, 1502 MOSS/ Viken fylkeskommune, Postboks 1200 Sentrum, 0107
OSLO